

Rom 5, 3-5

3: Ikke bare det, men vi roser oss også av våre trengsler, for vi vet at trengselen virker tålmodighet,

4: tålmodigheten virker et prøvet sinn, og det prøvede sinn håp.

5: Og håpet gjør ikke til skamme, for Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd som er oss gitt.

Å være i samfunn med Gud og ha hans vennskap er så stor en lykke, og vi får så herlig Åndens lys når Guds kjærlighet flyter til våre hjerter. Da opplever vi at selv lidelse og motgang, som vanligvis knuser alle menneskers trøst og mot, tvert imot gir oss en ny, rik og åndelig trøst. I dette kapitlet er Paulus opptatt med å vise at da det altså er ved troen vi blir rettferdiggjort, så er vi frelst og salige. Da er hele målet med livet vunnet. Da er alt vel for tid og evighet. Som han har sagt, så er vi da salige Guds barn og himmelens arvinger, - og da har vi fred med Gud, eller et evig vennskap, og roser oss av håp om Guds herlighet.

Men Paulus vil samtidig avklare forholdet med den store motsigelsen som ligger i alle de troendes lidelser på jorden. Hvordan kan jeg være salig, når alt mulig bittert treffer meg så hjertet mitt daglig må lide*? **Da skynder Paulus seg å svare: det forholdet er tvert imot et nytt bevis på vår salighet. Det er et resultat av at vi oppdras for himmelen. Derfor ikke bare tåler vi dette, men vi "roser oss også av våre trengsler".** Trengslene er et nytt stort og godt bevis på den kjærlighet vår Far i himmelen omgir oss med. Dette opplyser og trøster Ånden oss med, og derfor kan vi prise ham. Tidligere har Paulus sagt at da vi nå er rettferdiggjort av tro, og har Guds vennskap, "roser vi oss av håp om Guds herlighet". Nå tilføyer han:

[* Dette at så mye lidelse rammet Jesu etterfølgere, at de var en forfulgt og elendig hop på jord, var spesielt jødernes innvendig mot troen på Jesus. En jøde hadde jo nemlig store problemer med å tenke seg Guds nåde og Messias' rike på jord annerledes enn i en jordisk seierrik sammenheng. Hedningene pleide også håne de kristne når de roste seg av sin salighet i troen, med å minne dem om deres elendige situasjon. I sin Octavius gjengir Minucius Felix deres uttalelser slik: "Se, dere er jo noen fattige og hjelpeløse mennesker, og slikt skulle deres Gud tillate? Enten vil han ikke, eller så kan han ikke hjelpe sine. Dere opplever jo bare forfølgelser, straff, pinebenker og kors. Hvor er deres Gud, som gjør de døde levende? Dere er jo bedratt! Dere kommer ikke til å oppstå til evig liv, og det liv dere kunne hatt her, det har dere forkastet!"]

Ikke bare det, men vi roser oss også av våre trengsler. Med ordene "ikke bare det", taler Paulus som om det ikke var nok å rose seg av håpet om Guds herlighet. Selv om det jo slett ikke var noe smått eller ubetydelig! Håpet om selve Guds herlighet burde jo tusen ganger oppveie alle lidelser her i livet. Vi burde jo være villige til, om så var, å lide det bitreste martyrium i hundre år, når vi deretter skulle få oppleve en salighet som aldri skulle ta slutt, fordi den fortsetter i all evighet, og ingenting kan komme etterpå dette siste. Å vite noe slikt, ha et håp om evighetens herlighet som er grunnet på Guds sannferdighet, burde jo være nok til å stoppe all vår utålmodighet, og fylle oss med en stor, himmelsk fryd midt oppi all bedrøvelse.

Men når vi har så mye mer å rose oss av, enn det første vi nevner, om det er aldri så stort, så bruker vi betegnelsen "ikke bare det, men vi roser oss også av ..." slik Paulus gjør her. Han sier altså: Ikke nok med at vi roser oss av dette salige håp. Men også selve trengslene, som vi opplever som det motsatte av salighet, blir bare et nytt emne for oss, til å love Gud, til å rose oss i Den Hellige Ånd. Vi har jo ikke bare den trøsten at våre trengsler en gang skal ta slutt og byttes om med herlighet, men at trengslene også i seg selv er et nytt tegn på vår himmelske Fars nåde og omtanke, fordi trengslene er et viktig legemiddel (sv: hälsomedel), og en betydningsfull oppdragelse - uten tvil for et annet liv enn dette.

For vi vet at trengselen virker tålmodighet. "Vi vet". En bør merke seg dette ordet nøye. Det er just dette en vet som helt og holdent avgjør om en kan rose seg av trengsler. Der er ikke noe menneske som er "sørgende, men alltid glade", uten at de kjenner noe til dette, vet noe mer enn det de synes og føler. Det er ingen trøst i selve trengselen, og de kristne er ikke gjort av stein, så de ikke skulle kunne kjenne hvordan trengsel smerter. Med bakgrunn i den trengsel som rammet ham i Asia, sier jo Paulus selv at "den var over all måte tung, tyngre enn vi var i stand til å bære, så vi til og med tvilte på at livet stod til å redde" (2Kor 1: 8). Et annet sted (1Kor 2: 3) framgår det at han har opplevd "svakhet, stor frykt og beven". Og hvor sterkt vitner ikke spesielt Davids salmer om hvordan de hellige led under trengslene? Skulle jeg så dømme etter hva vi synes eller føler under trengslene, da kunne jeg vel ikke rose meg av trengslene, men ville nok alltid bli sittende nedslått i fortvilelse. Derfor behøver vi å vite noe - om hvorfor vi har trengsler, og hva de virker i oss.

Noen kristne blir trøstesløse og mister helt motet, når de rammes av timelige bekymringer, motgang eller ulykke. Det kan se ut som om de ikke har mer kunnskap om trengsel enn det de ser og føler. Slik må det ikke være med oss. Kristne skal være mennesker som ser noe mer enn det de har foran øynene sine, som vet noe som de bare grunner på sin Fars ord. Hvis ikke vi ser noe trøstelig i trengslene, da kan vi ikke tro vår himmelske Fars ord om dette. La oss nå tenke litt over hva Herren Gud sier om trengsler. Først sier Herren Kristus uttrykkelig at ikke noe som helst kan hende oss, ikke en gang at det faller et hår av hodet vårt, uten at vår Far vil det. Hver lidelse, hver motgang, stor eller liten, er altså sendt oss av den omsorgsfulle og viselige Far. Kan vi ha noen bedre trøst?

Og hva sier han så videre om meningen, eller betydningen av alt det bitre han sender oss? Paulus taler i teksten vår om hva trengslene virker. Men først skal vi se på hvorfor vi får trengsler, hva Guds hensikt er når han tukter oss. Dette sier Herren: "Alle dem jeg elsker, dem refser og tukter jeg". Måtte vi legge nøye merke til det ordet! Slik taler også apostelen: "Det er for tukstens skyld dere tåler lidelser. Gud handler med dere som sønner". Ja, apostelen anser dette tegnet på barneretten så viktig, at han tilføyer disse tankevekkende ordene: "hvis dere er uten tukt, da er dere uekte barn, og ikke sønner" (Heb 12).

For en uuttømmelig kilde med trøst som skjules i alle trengsler, bare vi kunne holde fast i disse to sannhetene: først at det vi møter, både godt og ondt, stort eller lite, er sendt oss av Faderen. For det andre: at alt det som tukter, knuser, skremmer og bekymrer oss, - oss som lever i troen på Kristus -, det vitner om Guds faderlige omsorg for oss. Det er et tegn på vårt barneforhold, og vitner om at det er en oppdragelse som foregår, med himmelen som mål. Hvis du derimot ennå er et uomvendt menneske, da er det bare "din egen ondskap som tukter deg" (Jer 2: 19). Og da er du bare på veg til noe ennå verre, - hvis det ikke skjer en omvendelse! Men hvis du har søkt omvendelsens nåde, og rettferdighet av tro, da skal du vite at all din trengsel er bare faderlig omsorg. Det er en kilde til rik trøst, å vite dette.

Men her kunne noen bemerke: Alt dette ville nok også trøste meg, bare jeg visste at trengslene var en faderlig tukt, og ikke det motsatte: Guds vrede og straff for vantro og synd. Jovisst kan en rose seg

om en lider uskyldig, for Kristi skyld. Men det er så visst ingen trøst i å lide for sine egne synder. Svar: det er sant, at å lide "som en ugjerningsmann", eller "straffes når en har syndet", det er ikke noe å rose seg av (1Pet 2: 20, 4: 15-16). Men samtidig er det klart at for Guds barn er det nåde også i disse lidelsene. Egentlig har det bare finnes én som har lidet uskyldig. Skriften vitner om at nettopp de som har fått nåde for sine synder, de skal likevel tuktes på grunn av disse syndene. Men Skriften sier det så trøstefullt om hvordan Guds miskunnhet/rettferdighet alltid står fast i Sønnen: "Dersom hans (Sønnens) barn forlater min lov og ikke vandrer etter mine bud, dersom de krenker mine forskrifter og ikke holder mine befalinger, da vil jeg hjemsóke deres synd med riset og deres misgjerning med slag. Men min miskunnhet vil jeg ikke ta fra ham (Sønnen), og min trofasthet skal ikke svikte" (Sal 89: 31-34). "Dommen skal begynne med Guds hus" (1Pet 4: 17).

Men Paulus forteller også oss hvorfor dette skjer: "Men når vi blir dømt, da er det Herren som refser oss, for at vi ikke skal bli fordømt sammen med verden" (1Kor 11: 32). Og selv om vi skulle oppleve at Gud i sin tukt tar fatt i helt konkrete synder hos oss, så er heller ikke det annet enn faderlig nidkjærhet for å døde synden. Bak dette står ikke vrede, men bare nåde og omsorg, slik det sies så mektig i 2Makab 6: 13-16: "Det er jo egentlig et tegn på stor nåde at de som synder, ikke får gå fri i lang tid, men straffes straks. Når det gjelder andre folkeslag, venter Herren tålmodig med å straffe dem til de har fylt sine synders mål. Men med oss ville han det skulle være annerledes. Han ville ikke vente med å straffe oss helt til våre synder hadde nådd den ytterste grense. Derfor tar han aldri sin barmhjertighet fra oss, og selv om han tukter oss med ulykke, forlater han ikke sitt eget folk".

Når vår himmelske Far på denne måten, av bare kjærlighet, slår oss på grunn av vår synd, før "være synder hadde nådd den ytterste grense", da må vi jo kunne rose oss også av de trengslene som er tukt for syndene våre. Dvs. at midt i tukten trøstes vi med tanken på Guds nådefulle og kjærlige omsorg i dette. For det betyr jo at han stanser oss opp, for at vi ikke skal fortapes gjennom mer og mer synd. Hans faderlige øye følger oss fortsatt, og vitner om at hans mål er å føre oss til himmelen. Dette er det vi bør vite om meningen og betydningen av de trengslene Gud sender oss. Men der er også en rik trøstens kilde i de velsignelser trengslene gir vårt åndelige liv (sv: lidandets hälsosamma verkningar). Det er dette Paulus taler om i teksten vår. Han viser at virkningene av trengslene er som en sammenhengende kjede, som trinn for trinn bare virker til å styrke vårt håp om Guds herlighet. Og det vi "vet" om dette, som gir grunn til å "rose oss av våre trengsler", det taler han nå om:

Trengselen virker tålmodighet. Dette er den største salige virkningen de troende har av sine trengsler. Men ordet "tålmodighet" må ikke bare oppfattes som en stille underkastelse i trengselen. Grunntekstens ord betyr først og fremst standhaftighet, utholdenhet (i alt godt), modenhet og fasthet i kristenlivet, og utholdenhet inntil enden. Derfor er også verbet som svarer til dette ordet oversatt i Bibelen vår med "holde ut til enden" (Mat 10: 22, 24: 13). Det er altså dette trengslene virker hos sanne kristne. Verdens mennesker mister fatningen, knurrer og forbanner Gud, når trengslene møter dem. Og "de som tar imot ordet med glede når de hører det, men ikke har noen rot, de tror til en tid, men i prøvelsens stund faller de fra" (Luk 8: 13). Mens altså de som virkelig har sin rot plantet i Kristus, bare blir fastere, alvorligere og går dypere i sitt Gudsforhold, gjennom trengslene. Det Paulus sier her, er noe en ofte ser hos mange, både vakte og troende sjeler.

Selv med et sant Åndens liv i hjertet, er likevel en ung kristen nokså vakkende og usikker før han har møtt prøvelser. Det sanselige og verden fører ham så langt fra den rette veien. Da sukker omsorgsfulle nådesøsken: hvordan skal dette ende? Men før en vet av det, kommer Gud med hjelpen. Han fester et tungt lodd til den lette og ustadige sjelen. Det kan være en langvarig lidelse, et bittert savn gjennom hele livet, en kronisk sykdom, fattigdom, eller en ydmykende og intens fristelse. Den sjelen som tidligere var usikker og vakkende, blir fra nå av mer gudfryktig og stø. Nå går han dypere i Ordet, kjemper alvorligere i bønnen, og blir mer og mer redd for sitt eget hjerte. Lidelsene

skaper fasthet. Dermed virkes ikke minst tålmodighet. I medgangstider vil mange mennesker være utålmodige og fulle av krav. For den minste motstand klager og knurrer de mot Gud og mennesker. Men når langvarige trengsler har bearbeidet dem, blir de så tålmodig og fornøyd til sinns, at de ser bare godhet i både Gud og mennesker.

For at en alltid skal kunne følge Guds vei, kreves det en dyp erfaring i tålmodighet. Hvis vi skal holde ut gjennom alle prøvelsene i den åndelige striden, og i hele Guds husholdning, som alltid virker ukjent og fremmed for kjødet, har vi behov for en helt spesiell tålmodighet. Kristus bruker uttrykket "bære frukt i utholdenhet" (Luk 8: 15). I Heb 12: 1 heter det å "løpe med tålmodighet i den kamp vi har foran oss". Herren Kristus sier også dette om utholdenhet/tålmodighet: "Hold ut, så skal dere vinne deres sjeler". Alle slike ord understreker jo at det trenges en særskilt tålmodighet, for at vi til enhver tid skal kunne holde ut i et godt og rett kristent liv. Men også denne dyrebare nåden virkes i oss gjennom trengslene.

Det skjer ved at hele vårt åndelige liv vokser, ved at trengslene driver oss til Gud og til nådemidlene. Så lettsindig er menneskehjertet, at så snart vi har hatt en tid uten noen som helst sorger og bekymringer, så har det ikke mye tanke for Gud. "Den dag jeg er i nød, søker jeg Herren". Hvor tom og kraftløs er ikke bønnen når alt er vel, når ingen nød, ingen bekymring driver oss? Det er nøden og bedrøvelsen som former alvorlige bønnemennesker. Hvor tørt og smakløst blir ikke Guds ord når alt er stille og greitt? Men når nød, fristelser, og bekymringer setter litt hardere inn på oss, da blir det om å gjøre å finne fram hva Gud selv har sagt. Da får en smak på Davids salmer, og på alt Guds ord. Ja, hva er troen - når vi ikke mangler noe, men alt er vel med oss, med helse og vår redning, vår kristendom og gudfryktighet, osv.? Men når alt dette går i stykker, når troen og bønnen blir satt på prøve, - først da lutres, styrkes og vokser det åndelige livet. Det er da vi gjør erfaringer i tålmodighet og standhaftighet.

Det var dette apostelen Jakob tenkte på, da han skrev disse underlige ordene: "Mine brødre, akt det for bare glede når dere kommer i mange slags prøvelser. For dere vet at når troen blir prøvet, virker det tålmodighet" (Jak 1: 2-3). Av v. 14 ser vi at han med disse "mange slags prøvelser" også regner dem som kommer av vår "egen lyst". I slike ting er det jo alltid noe syndig. Ja, er det noen større trengsler for Guds barn, enn nettopp deres egen lyst? (konf. Heb 12: 4-5). Og likevel sier altså apostelen: "Akt det for bare glede når dere kommer i mange slags prøvelser". Det er visst noe som synes temmelig fremmed for vår tankeverden? Men hvis forholdet er at dine fristelser til synd er blitt en trengsel, en lidelse for deg, en prøve for troen, - så må også dette tjene til en styrking av din gudsfrykt og tålmodighet.

Vi ville nok bli noen svært så lettlevende, stolte, blinde og døde sjeler, hvis det ikke lenger var noen fristelser som skremte oss. Luther skriver så treffende til sin venn Antonius: "Hvis det ikke fantes noen fristelser som satte den kristne tro på prøve, så kunne vi vel ane hva slags selvsikre, dovne og vellystige kristne vi skulle få se. Akkurat slik hele pavedømmet nå er blitt. Men når nå fristelsene er de kristnes myrra, aloë og motgift mot alle byller, sår og synd, så er det jo klart at vi må ikke forakte dette, men heller ta imot slikt, hvordan så enn Gud sender det. Slik at dette kan bli til nytte, hva skikkelse det enn måtte ha, og hvor tungt det enn måtte være". Tenk så over dette: Selv fristelsene, som vel er de mest knusende trengslene, må "ved Den Hellige Ånd som er oss gitt", tjene til vårt beste, dvs. til å virke tålmodighet og utholdenhet. Hvilke trengsler skulle vi da ikke kunne rose oss av - når til og med de trengslene som er virket av vår syndige natur, gjennom hele vårt liv er med på å skape tålmodighet og utholdenhet i vår kristendom?

Tålmodigheten virker et prøvet sinn. Gjennom trengslene har vi lært utholdenhet, tålmodighet og dette å bie på Herren. (Grunnspråkets ord som er oversatt med "bie" betyr egentlig å vente lenge og

tilsynelatende forgjeves). Disse erfaringene har gitt oss et prøvet sinn. Vi har fått "prøve", dvs. gjøre erfaringer, ikke bare om hans trofasthet og makt til å hjelpe i all nød, men også kjennskap til, og erfaringer med, hvordan det verk som er virket i oss står seg. Grunntekstens ord som er oversatt med "et prøvet sinn", betyr dels (en) prøve, dels også noe som har bestått prøven, en prøvet egenskap. Og sammenhengene viser tydelig at her må ordet ha sistnevnte betydning. Dels fordi det sies at tålmodigheten virker et prøvet sinn. Dels fordi det forutsetter at også håp er en følge av dette.

Men både hyklere og den sanne kristne møter prøvelser i livets oppdragelse. Prøven i seg selv skiller dem ikke. Men av det som kommer ut av prøvelsene: tålmodigheten, utholdenheten i Guds nåde gjennom alle stormene, merker vi at det var et Guds verk i hjertet, og ikke et verk av kjøtt og blod. Når en kristen gjennomlever mange harde prøvelser, får vi erfare hvordan all kraft fra naturens hånd står maktesløs, hvor avguderisk hjertet er, hvor trassig det er i medgangen, hvor forsagt i motgang. Men vi ser at vi likevel blir bevart av en ukjent makt, så vi ikke helt går til grunne, eller trekker oss unna den himmelske smelterens ild (Mal 3: 3). Da skjønner vi at det må være Gud som virker dette. Selv under de veldigste syndens fristelser, og vår egen vaklende natur, kan vi ikke helt slippe Gud og Ordet. Når han ikke frir oss ut og gir oss den kraften og freden vi ba om, hender det nok at vi blir utålmodige, og ofte til og med fristes til å gi Gud opp. Men alltid kommer vi til anger og tro på nytt. Når vi likevel slik ikke helt kan forlate en så underlig Gud, men tvert imot ennå alltid holder fast ved ham, da forstår vi at her er det nok et Guds verk i vår skrøpelige kristendom. Her åpenbares nok litt av "Guds kraft som fullendes i svakhet" (2Kor 12: 9).

Om vi ikke alltid selv skjønner slikt mens vi opplever prøvelsene, så er nok kjennetegnene på den nye fødselen mest framtrædende nettopp under harde prøvelser og åndelig tørke, på samme måte som en ser stjernene best når det blir helt mørkt. Etter å ha mistet alt det han hadde, kunne Job fremdeles si: "Jeg holder fast på min rettferdighet og slipper den ikke" (Job 27: 5-6). Og midt i motgangen synger Asaf: "Men jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd" (Sal 73: 23). Disse ordene er langt sterkere bevis på troens ekthet og kraft, enn de langt lifligere ordene de talte i deres herligere dager. Til Jobs fromhet i hans gode dager, hadde den listige Satan denne bemerkningen overfor Herren: "Mon Job frykter Gud for intet? Har du ikke vernet om ham og hans hus og alt som hans er, på alle kanter? Men rekk bare din hånd ut og rør ved alt det som hans er! Da vil han for visst si deg farvel like opp i ansiktet" (1: 9-11).

Slik skal ektheten av Guds herlige verk i sjelen prøves i lidelsens ild. Om vi ikke selv riktig ser dette mens prøvelsen pågår, skal vi nok senere, gjennom Åndens opplysning forstå det. Da blir det til en ny og herlig styrke for vårt håp om evig liv (se 2Pet 1: 10-11, 1Joh 3: 19). Da begynner vi å forstå at Gud er opptatt med å forme oss, at alt det vi opplever er bare forspill til et bedre liv. Og når Herren Gud er så opptatt med å arbeide med oss hele tiden her i livet, så vil han selvsagt ikke forlate oss når arbeidet er fullendt, når han henter oss hjem til seg. Det er slike erfaringer Paulus har talt om her. Derfor tilføyer han også noe som passer godt inn i sammenhengene:

Og det prøvede sinn (virker) håp. Som sagt tidligere: vi ser at vår tro og vår gudsfrykt, når de har bestått lidelsens prøve, må være Guds eget verk. Da styrkes vårt håp om den herlighet Gud skal gi sine utvalgte (Rom 8: 30). Nå nevnes håpet for andre gang her. Tidligere har Paulus sagt at håpet om Guds herlighet kommer av troen på Kristi verk (v. 1-2). Når det nå sies her at "det prøvede sinn virker håp", så må dette oppfattes som en styrkelse av vissheten i håpet. At ordvalget likevel kan være "og det prøvede sinn virker håp", som om håpet først nå kommer, så er det ikke en uvanlig talemåte. F. eks. i Joh 2: 11, når Jesus gjorde vann til vin, står det at "han åpenbarte sin herlighet. Og hans disipler trodde på ham", selv om de jo hadde hatt tro på sin Mester også før dette skjedde. Men det betyr at de nå fikk en forøket, sterkere tro. Slik må vi altså også forstå disse ordene om håpet. At apostelen

her mener det samme håp som i v. 2, altså om himmelens herlighet, det ser vi ikke bare av sammenhengen, men også av flere andre steder i apostlenes brever.

Den bemerkningen Luther har omkring dette, er treffende og oppbyggelig. Han sier at den kristne som i tålmodighet holder ut i prøvelsene, og bier på Herrens hjelp, får derved et forøket håp om at da skal nok Gud også hjelpe på samme måte i framtida. Prøvelsene han har vært igjennom på denne måten, gjør at når nye trengsler kommer, så mister han ikke motet, men sier: jeg husker godt hvor umulig alt så ut den gangen. Jeg kunne ikke se noen mulighet for at jeg skulle kunne hjelpes i den saken jeg da stod oppe i. Men Herren sviktet ikke, Herren kom med sin hjelp. Og han, som var mektig nok til å hjelpe den gangen, så ille som det da så ut, han skal nok også kunne hjelpe nå. Også dette håpet er en dyrebar frukt av trengslene. Men som vi sa, så kan vi av sammenhengen skjønne at her mener Paulus håpet om den herlighet Gud skal gi oss i himmelen. Han sier altså at dette håpet styrkes gjennom trengslene, eller de bevis vi dermed får på troens ekthet. Og i 2Pet 1: 10-11 finner vi nøyaktig samme mening som denne. Der sier Peter at når vi "gjør vårt kall og utvelgelse fast", dvs. får slike stadfestelser på dette, "skal det rikelig bli gitt oss inngang i vår Herre og frelser Jesu Kristi evige rike". Vi får en mer fri og åpen utsikt i vårt håp om Guds evige herlighet.

Apostelen Jakob sier det samme: "Salig er den mann som holder ut i fristelse. For når han har stått sin prøve, skal han få livets krone, som Gud har lovt dem som elsker ham" (Jak 1: 12). Luther sier: "Altså virker korset, hos dem som vil bære det i tålmodighet og vil holde ut inntil enden, et stødig, fast og fullkomment håp. Men hos dem som støter an mot korset, og altså er udugelige, virker det bare fortvilelse. Under korset lærer menneskene at utenom Gud er der ikke noe som helst en kan fryde seg i, eller håpe og rose seg av. Om så trengslene tar fra oss absolutt alt, så står vi fremdeles tilbake med Gud. For de kan ikke ta Gud fra oss - de tvertimot trykker oss til Gud. Men når alt er tatt fra oss, selv våre gode og åndelige gjerninger, og vi fremdeles får nåde til å holde ut, da finner vi Gud, den eneste vi har satt vår lit til. Da opplever vi dette å være salige i håpet".

Og håpet gjør ikke til skamme. Dette håpet skal ikke svikte eller holde oss for narr, så vi til slutt, etter at vi har rost oss av håpet om Guds herlighet, skal stå overfor ånde verdenen og mennesker med skam, og ikke få denne herligheten. Nei, håpet har jo ikke sin grunn i oss selv, eller noe vi har fortjent, men i den store, trofaste Guds gjerninger og løfter. Og dette håpet kan ikke bedra oss. De menneskene som tror de er gode og fromme nok, eller som fariseerne, tror Gud har gitt dem det de trenger, slik at nå er de selv blitt det som trengs for å kunne håpe på Guds nåde og den evige saligheten, - de skal en dag stå der bedratt og bli skyldige innfor den rettferdige dommeren. Mens de som ser at de er så elendige og jammerlige at de knapt våger håpe på å nå fram, selv om Kristus og det han har gjort for verden er det eneste de har sett hen til, de skal oppleve uventede ting den dagen. De skal møte en nåde, en ære og en salighet langt utover alt de hadde ventet på, så de skal "bli som drømmende" (Sal 126), dvs. at de skal vanskelig kunne fatte at dette er sant, at de nå er så salige. At dette ikke bare er en lokkende innbilning, men at de troendes flokk virkelig har en stor og evig herlighet som venter dem, og ikke skal komme til skamme, det gir Paulus oss nå ennå mer grunn for i det han fortsetter å si.

For Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd som er oss gitt. Uttrykket "Guds kjærlighet" kan etter det greske språket betegne enten den kjærlighet Gud elsker oss med, eller den kjærlighet vi elsker Gud med. Men vi behøver ikke være i tvil om hvilken av disse former for kjærlighet Paulus mener, når han straks (i v. 6-8) tar opp dette store emnet, og taler om denne Guds kjærlighet. Det er altså Guds store kjærlighet til oss det tales om her. Den som gjorde at "Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere" (v. 8). Ved at Ånden er utgytt i våre hjerter, forsikrer denne kjærlighet oss om at vi ikke skal bli til skamme i vårt håp. Det ville forøvrig blitt en altfor ustadig visshet vi skulle hatt om dette, hvis det skulle berodd på vår kjærlighet til Gud.

Riktignok er det sant at Gud har lovet livets krone til "dem som elsker ham" (1Kor 2: 9, Jak 1: 12). Det er også sant at de som har den frelsende tro på Guds kjærlighet og sine synders forlatelse, da også elsker ham som elsket oss først. Men hvor skjult er ikke ofte denne vår kjærlighet? Ofte oppleves den mer som et savn, en søken etter "ham som min sjel elsker". Hvordan skulle så dette kunne tjene til å overbevise oss om Guds kjærlighet? Mens derimot Guds kjærlighet til oss, stadfestet i Kristi død for syndere, er et virkelig fast håp for oss. Slik skildrer da også Paulus den like nedenfor.

Det Paulus sier, er egentlig at det er denne Guds kjærlighet utøst i våre hjerter, som overbeviser oss om at håpet ikke kommer til å bli gjort til skam. Dette bør en legge nøye merke til. Det sanne håpet er født av Guds kjærlighet. Selv om trengsler virker tålmodighet, og tålmodigheten et prøvet sinn, og prøvelsene styrker håpet, så må likevel håpet først være født av Ånden ved troen - hvis det skal ha med seg noen som helst trøst og visshet som består i nød og død. Håpet om frelse er sikkert og visst i seg selv en sterk hjelm (1Tess 5: 8), men har ingen som helst nytte hvis stridsmannens indre liv er vekk. Livskraften er Guds kjærlighet, utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd. Vi vil alltid stå tilbake med denne konklusjonen: Om menneskene har all mulig kunnskap, og alle mulige åndelige erfaringer, så vil de alltid være like fredløse og ulykkelige, hvis de ikke har erfart dette, hvis ikke Gud har latt sin Ånd åpenbare Kristi kjærlighet i deres hjerte.

Akkurat slik er det med all mulig kunnskap om solen. Kunnskapen gir oss ikke noe lys og varme. Solen må selv la sine varme lysstråler treffe oss. På samme måte er alt det vi hører og vet om Guds kjærlighet, fruktesløst og dødt, helt til Gud selv ved sin Ånd gir oss sin kjærlighet i våre hjerter. Da inntar Guds kjærlighet oss, og gjennomtrenger alle vår sjels krefter. Så blir vi nye mennesker i hjerte og sinn, og får ny retning på hele vårt liv. Dette kan bare virkes gjennom Kristi evangelium (Gal 3: 2-5, Rom 10: 14). Men vi må ikke tro at vi, når som helst vi synes vi trenger det, likesom bare kan "motta" evangeliets kraft og livgivende lys og varme. Gud må sammen med Ordet sende oss Ånden fra Det Høye (1Kor 12: 3, Ef 2: 22, 2Kor 3: 5). Fra naturens side finnes det ikke noe som helst åndelig liv eller lys, intet virkelig godt eller hellig i et menneske. Alt som er godt i oss er virket av Guds Ånd. Den minste søking etter Guds rike, anger overfor Gud, eller håp om Guds nåde gjennom Kristus, er det alltid bare Guds Ånd som har virket. For noe slikt finnes ikke hos et eneste av Adams barn, før Ånden har besøkt et hjerte gjennom evangeliets budskap, og så har fått virke noe der. Og det er heller ikke noen som kan beholde noe slikt i hjertet et øyeblikk lenger enn Ånden virker.

Når så et menneske ikke bare er ristet opp av søvnen, men også daglig kjenner hvordan Guds hellige lov dømmer hans gjerninger, da ser han at for sine talløse overtredelser fortjente han bare helvetes ild. Likevel tror han ikke bare at han har fred med Gud (v. 1), men roser seg også av håp om Guds evige herlighet i himmelen (v. 2), og tror dette så sikkert at alle trengsler og lidelser han opplever langt fra greier å kvele dette håpet, men tvertimot bidrar til å styrke det (v. 3). At et slikt under kan skje, det må da i ennå større grad bare kunne være virket av Ånden!

Men hvordan kan det hete her at den kjærlighet Gud elsker oss med, "er utøst i våre hjerter"? Burde det ikke heller være tale om fornemmelsen av, eller en levende kunnskap om, Guds kjærlighet? Svar: det er sikkert en levende kunnskap om Guds kjærlighet, som er meningen, ettersom det tales om Guds kjærlighet til oss. Vi har tidligere sagt om solen, at vi ikke kan ha noen rett erfaring om dens lys og varme, uten at den selv lar dette lys og denne varme stråle ned til oss. Det kommer virkelig noe av solen selv på kroppen vår, når solstrålene treffer oss og varmer oss opp. På samme måte er det også med Guds kjærlighet. Vi får ikke noe levende kjennskap og erfaring med den, uten at noen av dens stråler får strømme inn i våre hjerter.

Når Guds kjærlighet utøses i våre hjerter, kan det av og til skje på en måte så vi opplever det følbart herlig, slik ordet "utøse" nettopp skildrer, dvs. at Guds kjærlighet strømmer utover, og inntar hele

hjertet vårt, som en flom. Andre ganger er der ingen følelser som registrerer noe som helst. Likevel har vi Guds kjærlighet på en rett og virksom måte i hjertene våre. Det ser vi jo ved at den holder oss fast mot all syndenødens og anfeltelsens stormfloder, så vi likevel alltid får bli i troen på ham. For det er jo bare denne Guds kjærlighet, utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd, som år etter år holder oss fast til ham, hvor mange og svære fristelsestormene enn er i våre liv. I slike tider får vi en grundig lærdom i at det guddommelige Ordet er det eneste middel som virker at vi får - og at vi beholder - Guds kjærlighet i våre hjerter. Men en slik virkning av Ordet kan ingen ta. Det kan bare gis oss ved Den Hellige Ånd.

Men så sier altså Paulus at det er denne Guds kjærlighet, utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd, som overbeviser oss om at "håpet gjør ikke til skamme". Igjen må vi først huske på at det er bare Guds kjærlighet i Kristi forsoning, som er grunnlaget for dette håpet vårt. For det andre er det bare denne kjærligheten, utøst ved Ånden i hjertene våre, som gir oss dette underfulle lys, at vi ikke bare roser oss av Guds herlighet, men også av alle mulige trengsler som dukker og dreper vår natur, men som samtidig bare styrker vårt håp om Guds herlighet. Gjennom dette forstår vi sammenhengen i apostelens ord. Og så vil han med tillegget "for Guds kjærlighet er utøst" osv., vise grunnen til vår visshet om at håpet ikke gjør til skamme. En visshet som også gjør at vi kan "rose oss" av dette håp, så vel som av selve trengslene (v. 2, 3).

Nettopp i at Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter, ligger også det sterkeste bevis på at vårt håp ikke skal gjøres til skamme. Tenk, når Gud selv gjennom sin Hellige Ånd har utøst sin kjærlighet i våre hjerter -! Hvorfor skulle han ha noen som helst grunn til det, hvis han ikke hadde som mål å gi oss sin evige salighet? Opplevelsen av hans kjærlighet er det største i himmelens salighet. Skulle han nå gi oss en forsmak på denne salighet, hvis han likevel ikke ville gi oss selve saligheten i himmelen? Gud er selve kjærligheten og den evige trofastheten. Skulle han så forferdelig bedra dem som tror på ham, at han først gir dem en forsmak på sin salighet, og dermed jo vekker opp deres trang etter denne, og håpet -, og til sist skulle han så svike dem i håpet?

Det samme kan vi jo si om "Den Hellige Ånd som er oss gitt". Den kalles uttrykkelig en "pant på vår arv" (Ef 1: 14, 2Kor 1: 22). Skulle Gud, den evige trofastheten, gi oss pantet på vår arv, - og så skulle vi ikke få denne arven? Hvis vi bare av oss selv hadde tatt dette håpet til oss, på vår egen måte, slik de som ikke er gjenfødt har gjort, da ville vi oppleve at dette håpet nettopp gjør til skamme. "Den gudløses håp går til grunne" (Job 8: 13). Vi som er blitt "rettferdiggjort av tro" (v. 1), har dessverre en tilbøyelighet til å tvile på om vi eier Guds nåde og evig salighet, fordi vi er blitt stående til skamme overfor Guds lov, og fortsatt stadig tuktes av denne. Men Gud har ved sitt evangelium og sin Ånd overbevist oss, og ført oss til en tro som strir mot alt som er i oss: vår fornuft, samvittighet og følelser. Skulle likevel Gud svike oss i denne troen og det håp han selv gjennom sin Ånd hadde virket i oss?

Ser du for et sterkt bevis på at vårt håp ikke gjør til skamme, som ligger i dette at Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd? Så fortsetter Paulus i de følgende versene (6-11) å skildre Guds kjærlighet. Og i det ser vi ennå bedre hvor sterkt dette beviset er, og hvor fast grunn vi har for vårt håp om den evige salighet.